

מהרד"ק בפיר עירונים בפרשת השבוע גליון תתקפ"ד בהעליתך

לא שינה. אהרן הכהן מריש הפרשה, שלבו שבור על ששכטו לא התנדבו לחנוכת המשכן, זה אותו אהרן הכהן של סוף הפרשה שמתחנן למשה רבינו אל נא תהי אחותינו כמת. שום שינוי. לא משנה אם זה עבודת כהונה או השכנת שלום או סתם דאגה לזולת, אהרן נמצא שם בכל הרמ"ח ושס"ה. בשיא הרצינות. ובשלמות. פרשתינו מלאת תוכן ולימודים. לאחר ציווי הדלקת המנורה של אהרן, משה רבינו נצטווה להקריב את הלויים לעבודת השי"ת. הם צריכים לעבור תהליך של טהרה ורוממות כדי להביא עליהם את הקדושה. רש"י שם דגש שישנם שלוש דרגות שונות. יש את הבני קהת, נושאי הארון וכלי הקודש שהם בדרגה העליונה יותר, נאמר בהם שהם עוברים תנופה לפני ה'. גם בני גרשון שנושאים את היריעות, נאמר בהם לפני ה'. הקב"ה אומר למשה רבינו, וטהרת אותם, כדי שיהיו ראויים לעבודה והנפת אותם, לרומם אותם, שידעו שעבודת הקודש עליהם. אחר כך באים ללמוד חמש שנים אינטנסיביים. ללמדינו שמי שבאמת הקדיש חמש שנים של חייו בלימוד בהתמדה ללא לאות לא פחות מי"ד שעות ביום, ולא הצליח, כנראה שהוא כבר לא יצליח. עם ישראל במדבר סיני מקריבים קרבן פסח. רש"י מציין, פרשה זו נאמרה למשה רבינו ביום ראש חודש ניסן, כעת, היות ונוסח הפסוק הוא וידבר ה' אל משה במדבר סיני, אם כן, לכאורה חומש במדבר יכל לפתוח בסדר עם הפרשה הזו שנאמרה חודש לפני הפרשה שבראש הספר, אלא, היות שיוצא מכאן גנותם של ישראל שלא הקריבו במדבר אלא פסח זו בלבד, ואם ישאל השואל, הלוא לא נצטוו אלא פסח זו בלבד היה להם ללמוד ממישאל ואליצפן שהיו טמאים לנפש ובקשו למה ניגרע. מי אמר להם שאם היו מבקשים להקריב את הפסח במועדו היו מסורבים. לאחר ההסבר של סדר המסעות, משה רבינו נצטווה לעשות חצוצרות כסף כדי להקל עליו לקרוא לנשיאים, לזקנים או לכלל ישראל להתוועד. גם כדי להודיע על המסעות וגם להעלות את זכרונם לטובה בעיתות צרה, בזמני שמחה ובמועדים. נסיעה הראשונה, התרגשות רבתית, בנסיעה הזאת אמורים לנחות בארץ חמדת אבות. ואז, יתרו מודיע שהוא עוזב. האמת, רש"י מביא שהוא חזר כדי לגייר את שאר בני המשפחה כדי לחזור, אבל, היות שמש רבינו מקלסו, והיית לנו לעיניים, ופירוש אחד אומר שהוא זה שבעבר נתן עצה טובה והדרכה נכונה, שמא הוא עלה על זה שבני ישראל עומדים להחליק במדרון תלול של מיני תלונות חסרות שחר עד למעשה המביש של המרגלים. אולי. לאחר המסע הראשון, זאת שחז"ל מכנים אותה "כתינוק הבורח מבית הספר", מתחילים שוב להתלונן. מתאוננים רע באזני ה', נפלטי הענן, כאב להם הרגליים, הקב"ה שלח בהם אש לכלותם. משם, התאוו תאוה. קשה להבין את הפשוטו של מקרא, עם ישראל בוכה למשפחותיו שאין להם קישואין. זה נשמע הזוי. בלתי נתפס. אבל, זה מה שכתוב. משה רבינו מרגיש שהמשא הזה כבר עליו. הוא לא מסוגל לסחוב את זה לבד. הקב"ה

מצרף לו שבעים זקנים, ויש קולות רקע של אלדד ומידד המתנבאים שמושה רבינו אינו עתיד להכניס את עם ישראל לארץ ישראל. הקב"ה מראה לעם ישראל שיד ה' לא תקצר, אבל העלות של חומרת העונש, קשים לתיאור. אין לנו מושג מה מספר המתים. ומיד מרים, משווה את הנבואה שלה ושל אהרן לנבואה של משה רבינו. הקב"ה לא אוהב את זה ומתגלה ומודיע להם שאין להם מושג בגדלות של דרגת הנבואה של משה רבינו, לא כן משה עבדי, בכל ביתי נאמן הוא. מרים נענשת והופכת לתזכורת יומית לשמירת הלשון. זוערים את אשר עשה ה' למרים שרק טעתה והשוותה. קל וחומר לאלו שאכן מלכלכים את הפה בלשון הרע ורכילות. גם הרוחנו את הלכות תפילה, כאשר יש אדם בצרה, מקצרים בתפילה. מי שרוצה להשאר מרומם, כדאי שיעמיק מאוד בכל התובנו שיש להוציא ולדלות מהפרשה. בהפטרה הקב"ה מבשרינו שהנה הוא בא לשכון בתוכינו, נסיר את הבגדים הצואים, החיצוניות המבדילה בינינו לבין עבודת השי"ת טהורה ופנימית, נדע טוב שלא בחיל ולא בכוח, רק עם רוח השי"ת נזכה שיחזור לשכון בתוכינו, במהרה בימינו, אמן ואמן.

בהעלותך. כאשר יעקב אבינו הסביר לעשו מדוע לא יוכלו לצעוד יחד, כי הצאן, עלות עלי. צאן קדשים, ילדי עם ישראל העוללים, חייבים את אוהלי יעקב, בתי המדרשות. בה עלותך, העלות חייבים לשבת בה, בה – בתוך תוכו של אוהלה של תורה. במקום של נר מצוה ותורה אור.

ויעש בן אהרן. לומר שהוא היה המדליק אותן כל ימיו. ואע"פ שהמלכה כשרה צננו כמו שנאמר יערוך אותו אהרן וצניו, אבל היה הוא מזדרז במלכה הגדולה הזאת הרומזת לדבר עליון וסוד נשגב: ואולי נרמז לו זה מפסוק מחוץ לפרכת העדת יערוך אותו אהרן מערב עד צקר, כי זו צחר השם צימיו. ומפני זה אמר גם עתה "דבר אל אהרן בהעלותך", ולא אמר "דבר אל אהרן ואל צניו בהעלותך": הרמב"ן מבאר לנו יקרת האור. בתית למאור, זה השמן. בתות, הוא לב שבור, לב נשבר ונדכה, הקב"ה מקבל. זה לבו של אהרן. זה הלב שיגרום שיעלה הנר ויאיר לכלל ישראל. שישרה השכינה בישראל כי הוא זה שמשכין שלום בישראל. לכן, דווקא אהרן הכהן אשר נתקדש במעלה זו הקפיד כל ימיו לקיים מצווה זו בחביבות.

ויאמר משה וגו' הצאן ובקר וגו', נפלאו ממני הדברים ממי שאמרם שאין נכון ליאמר כזה אפילו מאדם שלא הכיר גדולת אלהי ישראל ומכל שכן לאיש האלהים, ורבותינו ז"ל מהם חשבו לו לחטא, ומהם אמרו כי על מפלתו של ישראל יתפלל למה יומתו שש מאות אלף וגו' בשביל הבשר, והדרשה תדרש, אבל על כל פנים צריך ליישב פשטן של דברים, עוד צריך לדעת למה חזר לומר הדברים הנאמרים ואתה אמרת בשר אתו: עוד צריך לדעת מה תמיהא היא זאת האלף ובקר וגו', גם בלא נס יש להם מקנה ליזון ממנו חודש ימים, ומקרא מלא דיבר הכתוב וגם ערב רב וגו' ואלף ובקר וגו': עוד צריך לדעת למה הגזים כל כך בכל דגי היס, שצריך כל דגי היס להסתפק מהם חודש ימים, והלא כל העולם אוכלים דגים שהם כפלים כל כך פעמים על שש מאות אלף שהיו ישראל: האור החיים הקדוש, כדרכו בקודש, מסיר את הלוט מעל סוגיא מוקשה זו. פלאי פלאות המחלוקת בהבנת כל המשא ומתן בשין הקב"ה למשה רעיא מהימנא אשר תיכף ומיד בסיום פרשה זו התורה מעידה, בכל ביתי נאמן הוא. מכאן לקושי הגדול בהבנת דברי רבי עקיבא שהדברים אכן ככתבם. האור החיים מעמיק ומסביר את התמיהות כדי ליישר אורח. אכן יתייבשו הכתובים בצ' דרכים, האחד כשאמר ה' אליו שיתן להם בשר סתם, הבין משה משמעות הדברים כי מין אחד של בשר יתן להם, לזה אמר לפניו שש מאות אלף וגו', פירוש

ומניין רב כזה ימלא בהם דעות שונות, זה יחפוץ בשר לאו, זה יחפוץ בקר, זה איל ולבי, זה עופות, זה דגים, ואתה אמרת בשר אתן להם, משמע מין בשר אחד, מה הוא הבשר שתתן, האלן ובקר וגו' ומלא להם, פירוש מבוקשם, אם את כל דגי, פירוש כל מיני דגים וגו' ומלא להם, פירוש מבוקשם, הלל כשתתן להם בשר לאו ובקר, יאמרו חפלים באל ולבי, וכשתתן להם איל ולבי יאמרו חפלים בבשר עופות, וכשתתן להם עופות יאמרו דגים: פשוט הוא בעת למה בעיני משה רע. חלילה שמושה רבינו הסתפק אם יש אפשרות בידי השי"ת לספק די מחסורם. אבל באן כאשר מבקשים עלילה תאוותית, מה שהקב"ה לא יעשה לא יהיה טוב, כי הם התכוונו בדיוק למשהו שונה. משה רבינו חשש שיאמרו יד ה' תקצר, כי כפי השיקוע בתהום התאוות ככה לא ייגמרו התלונות וההרגנות. ורשם ב' קלוות הבשר לאו ובקר, וקלה האחרון בשר דגים, והדרגות אמלעיים שבין בשר לאו ובקר לבשר דגים מובנים, ואמר כל דגי הים, פירוש שלא יועיל צמינים מהדגים, אלא אם יביא כל מיני דגים שבים, שזולת זה המין החסר יזכו עליו, ומעתה אין סתימת פיהם זולת כל מיני בשר בהמה וחיה, וכל מיני עופות, וכל מיני דגים, המספיקים להם חודש ימים: נמלאת אומר שיעקר הפלאתו היה לכל שבהין מדברי ה', כי מין אחד של בשר, ואין הכי נמי אם היה אומר שיתן להם כל מינים שבעולם של בשר, לא היה מתמיה, וזה נתיישוב כל הדקדוקים, ודברי משה חן, ועיקר כוונת משה בזה אולי ימנע מתת הבשר ולא ימותו בני ישראל, כי ה' תלה זה בזה: היינו שהרועה הנאמן האמין שצאן הקדשים יעדיפו לחיות מעל קבלת תאוותם ולמות. לכן, דבר אל הקב"ה לבלתי הרוג בעדרו כרם ה' צבא-ות. ולדך ב' על פי דבריהם ז"ל שאמרו אין הקדוש ברוך הוא עושה נס לשקר, ולכל שאמר ה' אליו שהבשר הוא חרצם כמאמרם ז"ל בפירוש והיה לכם לזרע, שכן קורין וכו' לחרצ זרע אם כן לא על הנס מדבר הכתוב, אלא שיאכלו מבשר הנמלא ועל זה תמה שאין נמלא להם לאכול שלשים יום: ומאמר בשר אתן להם, שגראה שיתנו מחדש, פירוש הוא שיתן להם רשות לאוכלו, לכל שעד עתה לא היה להם רשות לאכול ממקניהם, והיו לעבודת ה', ואמר ה' כי יתן להם רשות לאכול בשר: ומאמר אם את כל דגי הים, פירוש לכל שהיו להם דגים מהבאר שהיתה הולכת עמהם, אבל לא היה להם הסתפקות אפילו ליום אחד בחודש, כשסיער משה דבר הנריך לששים ריבוא שלשים יום, סיער שכל דגים שיכולין להיות שם בנמלא לא יספיקו: ובדרך נס כבר אמרנו שסבר שלא יעשה ה' נס לתכלית דבר רע, כמו שכתבתי, ולדרך זה תמיהת משה תמיהא, ואין עליו אשמת דבר, כי אינו עושה חסרון ביכולת ה' ח"ו: לכן, בא הקב"ה במאמרו למשה רבינו, ודאי שיש כאן עניין של חילול שם השי"ת. אבל, עצם זה שיש להם כבר דבר שיש בו את כל הטעמים וכמו כן יש להם בעצמם צאן ובקר לרוב, הוי אומר שטענתם בשקר יסודו. לכן, משה רבינו חשב שלשקר לא יעשה הקב"ה נס. על זה השיבו הקב"ה דווקא אתן להם את מבוקשם, שיכירו וידעו שיד ה' לא תקצר. ויאמינו בה' ובמשה עבדו הנאמן. אזי יתרחקו מכל התאוות ומכל הביעור.

